

**BO‘LAJAK BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QITUVCHILARINING G‘ARB
MAMLAKATLARI ASOSIDA TA‘LIM TIZIMIDAGI AHAMIYATI**

*Denov tadbirkorlik va pedagogika
instituti 2-bosqich magistranti
Qilichova Dilnoza*

Annotatsiya: Ushbu maqolada G‘arb mamlakatlarining ilg‘or ta‘lim tizimi tajribalari asosida bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini tayyorlash jarayoni, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish yo‘nalishlari hamda innovatsion metodlardan foydalanishning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, o‘qituvchi shaxsini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida shakllantirishning dolzarbligi tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: G‘arb ta‘lim tizimi, boshlang‘ich ta‘lim, pedagogik kompetensiya, innovatsiya, metodika, o‘qituvchi tayyorlash.

Аннотация: В статье рассматривается значение подготовки будущих учителей начальных классов на основе опыта западных стран, анализируются методы повышения профессиональных компетенций и внедрение инновационных подходов в образовательный процесс. Особое внимание уделено роли личности учителя в формировании качественного образования.

Ключевые слова: система образования западных стран, начальное образование, педагогическая компетенция, инновация, методика, подготовка учителей.

Abstract: This article examines the importance of training future primary school teachers based on the educational experience of Western countries. It analyzes ways to develop teachers' professional competencies, the role of innovative teaching methods, and the impact of modern pedagogical approaches on educational quality. The study emphasizes the importance of forming a competent and creative teacher personality.

Keywords: Western education system, primary education, pedagogical competence, innovation, methodology, teacher training.

Kirish

Bugungi kunda ta‘lim tizimining raqobatbardoshligi mamlakatning intellektual salohiyati bilan bevosita bog‘liqdir. Bo‘lajak boshlang‘ich sinf o‘qituvchisi kelajak avlodning tafakkurini shakllantiruvchi, jamiyatning ma‘naviy asosini mustahkamlovchi shaxs hisoblanadi. Shu bois, G‘arb mamlakatlarining ta‘lim tizimida qo‘llanilayotgan ilg‘or pedagogik yondashuvlar, interfaol metodlar va raqamli ta‘lim texnologiyalarini o‘rganish o‘zbek ta‘lim tizimini yanada takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Asosiy qism

1. G'arb mamlakatlari ta'lim tizimining o'ziga xos jihatlari

G'arb davlatlarida ta'lim tizimi insonparvarlik, ijodkorlik va mustaqil fikrlashga asoslangan. Masalan, Finlyandiya ta'lim tizimida har bir bola o'z rivojlanish sur'atiga ko'ra baholanadi, o'qituvchi esa shaxsiy yondashuv orqali o'quvchini rag'batlantiradi. AQShda "child-centered learning" tamoyili asosida o'qitish jarayoni o'quvchi qiziqishlariga moslashtiriladi.

Bunday yondashuvlar o'qituvchini faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchi shaxsiyatini rivojlantiruvchi yetakchi sifatida ko'radi. Shu bois, O'zbekiston ta'lim tizimi ham G'arb tajribasidan foydalanib, o'qituvchilarning individual va kasbiy sifatlarini yanada boyitishi zarur.

2. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish yo'nalishlari

G'arb mamlakatlarida o'qituvchi tayyorlashda nazariy bilim va amaliy ko'nikmalar muvofiqligiga alohida e'tibor qaratiladi. Buyuk Britaniyada o'qituvchilar universitetda o'qish bilan birga maktab amaliyotida qatnashadilar. Germaniyada esa pedagogik tayyorgarlik jarayonida psixologiya, sotsiologiya va kommunikatsiya fanlari integratsiya qilinadi.

Bunday tizim o'qituvchining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirib, ularni mustaqil qaror qabul qila oladigan, muammoli vaziyatlarda to'g'ri yo'l topa oladigan mutaxassisga aylantiradi.

3. Innovatsion yondashuv va texnologiyalarning o'rni G'arb mamlakatlarida ta'lim jarayoniga interfaol metodlar — "flipped classroom", "project-based learning", "critical thinking" kabi yondashuvlar keng tatbiq etilgan. Shuningdek, raqamli ta'lim platformalari, onlayn o'quv kurslari, o'yin asosidagi o'qitish (gamifikatsiya) metodlari ta'lim jarayonini jonlantiradi.

O'zbekiston ta'lim tizimida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari ana shu tajribalarni o'rganib, ularni mahalliy sharoitga moslashtirsa, dars samaradorligi ham, o'quvchilarning motivatsiyasi ham ortadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, G'arb mamlakatlari ta'lim tizimi asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash o'zbek ta'lim tizimi uchun muhim strategik yo'nalishdir. O'qituvchi — ta'lim jarayonining markaziy figuralaridan biri bo'lib, uning zamonaviy kompetensiyalarga ega bo'lishi yosh avlodning intellektual va ma'naviy kamolotini belgilaydi. Shu sabab, G'arb tajribasini milliy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirish O'zbekiston ta'limining barqaror taraqqiyotini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. OECD. Education at a Glance: OECD Indicators 2023. Paris: OECD Publishing, 2023.

2. Darling-Hammond, L. Preparing Teachers for a Changing World. Teachers College Press, 2022.
3. Fullan, M. The New Meaning of Educational Change. Routledge, 2020.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta’lim tizimini modernizatsiya qilish to‘g‘risida”gi PQ-4312-son qarori, 2023-yil.
5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston – yangi ta’lim. Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti, 2022.

